

an és Kovács

át

belé-
tud.

ntgyörgy.

kor
gépe

acél-
gyak,
o ugy
ozik.

ink!

me t,
" volt
ahol is
gyeiet

on 70.

pirájától.
748-3.2

ben levő
ek. Fel-
s eddigi
al felsze-
ulius hó
tsák be,
lően fel
nem ve-
siegézi-
korona

nius hó
gaboró.

2

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.,
ahová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.
ahová a hirdetések, az előfize-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
***** Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 24 K.
Félévre — — — — 12 K.
Negyedévre — — — 6 K.
Egy óra — — — — 2 K.
— Egyes szám ára 8 fillér. 1

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor. *****

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 136. szám.

Hétfő, június 17.

Megszavazva.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, jun. 17.

Az obstrukciós ellenzék maga fölött
bíróknak kihívta a főrendiházat s ítéletet
kért tőle a „megsértett nemzet” nevében.
Ítéletet a képviselőházi határozat legiti-
mitásáról és ítéletet a képviselőházi ellen-
zék eljárásáról.

Magad akartad Georges Dandin, ol-
vasd hát az ítéletet: a főrendiház eddig
példátlan többséggel, 174 szóval 33 szava-
zat ellen, elfogadta az ellenzék által törvé-
nyességben megappellált katonai javaslato-
kat, szankcionálta e javaslatok törvé-
nyességét, tehát érvényét és ugyanakkor
kárhóztatta, sőt megbélyegezte az ellen-
zék parlamenti harrendszerét, az obstruk-
ciót. Fontos és tanulságos tünet, hogy az
obstrukció védelmére a főrendeknél még
azok közül sem akadt enyhítő, vagy
mentő szó, akik 33-an a parlamenti több-
ségi párt erőszakát helytelenítették. A fő-
rendiház obstrukciót kárhóztató verdiktje
tehát egyhangú volt, még a véderőjavas-
lat legitimitása mellett is a 331 tagból
álló főrendiháznak abszolút többsége fog-
lalt állást, épp úgy, miként a képviselő-
házban történt.

A főrendek bölcsesége beváltotta ez-
uttal is minden jó hazafi hozzáfűzött re-
ményességét. Az izgatás, bujtogatás, esa-
ládi és egyéb összeköttetések kortesszerű
igénybevétele nem ingatta meg a méltó-
ságos főrendek hazafias meggyőződését
és annak férfias bátorsággal kifejezést
adott a magyar országgyűlés felsőtáblája.
Óriási jelentőségű, egész legközelebbi kor-
szakunkra kiható fontosságú eseményé
kettős értelme emeli a főrendek tegnapi
döntését. Egyrészt valósággal elvi jelen-
tőségű döntvényül tekinthető az a kisebb-
ségi terror, az obstrukció erőszakos mun-
kamegakasztása kárhóztatásának és egy-
ben a parlamenti többségi elv védelmé-
nek; másrészt a véderőjavaslatok szank-
cionálásával legalább tíz évre letűntette
a napirendről a magyar belpolitika és
nemzeti erő kifejtés már-már örökösnek
látszott gátját és átkát, a hadügyi meddő
harcok, e harc által felvert izgalmat.
A hatalmas oroszánt képes megölni
egyetlen nyomorult tövis, mely talpába
furódik s amelyet onnan nagy hatalma
dacára sem tud eltávolítani. A magyar
nemzet oroszánt testében nem is egy, de
két ily mérges tövis sajgott immár más-
fél évtized óta, mik haladásában gátolták,
munkára tehetetlenné tették és a végel-
gyengüléshez közel juttatták. A két tövis
volt: az obstrukció, meg a sivár katonai
viták. Egy bátor férfi merész, egyetlen
operációja kirántotta mindkét tövist,

sínylő nemzete beteg testéből, egy öntu-
datra ébredt többfégi párt teljes erejével
fedezte a felszabadító herkulesi vállalko-
zást, egy böles főrendiház pedig rányomta
a honmentő munkára az elismerés, haza-
fias érdem és hála pecsétjét.

Uj korszak megnyílt kapujából dön-
tetett ki ezzel az utolsó akadály. Most már
jöhet egy teljesen felszabadított parla-
ment nemzeti többségének alkotni kész
munkakedve, megindulhat az ígért és vál-
lalt nemzeti reformok sorozatának do-
logbavétele. Szabad az út és a tehetlen-
ségből kimentett parlament egész hatal-
mas teremtő erejét és akciókésztségét ki-
zárólag a nemzet javára szentelheti.

Torontálvármegye a kormány mellett.

**Bizalom a kormánynak és a munkapárt-
nak. — Tisza István gróf üdvözlése.**

Nagybecskerek, jun. 17.

Torontálvármegye törvényhatósága
ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott,
amelynek főmomentuma Tallián Béla báró
bizottsági tagnak az indítványa volt,
hogy a vármegye fejezze ki bizalmát a
kormány politikája és a Tisza István gróf
házelnök működése iránt.

Természetes dolog, hogy Torontál-
vármegye törvényhatósága, amely min-
den időben tanúságot tett politikai böl-
cseségről s mindig kiváló érzékkel ítélte
meg a politikai helyzetet, ezuttal is bi-
zonságot szolgáltatott arról, hogy he-
lyesen, az élet viszonyainak s az ország
érdekeinek megfelelően tudja mérlegelni
azt a rendkívüli fontos szolgálatot, ame-
lyet a kormány és a parlamenti többség
a parlament munkásságának helyreállítá-
sára és az ország fejlődésének biztosítá-
sára tett, mikor a parlamentben dülő
romboló obstrukciót letörte és kihuzta a
magyar parlamentet abból a mocsárból,
amelybe egy maroknyi elvakult s önző
hatalmi célokért küzdő csoport vitte.

Az ország közvéleményének tul-
nyomó része már régóta áhította a par-
lamenti rend helyreállítását s így termé-
szetes, hogy a vármegyék alkotmányos
életünknek e fontos tényezői örömmel üd-
vözik egymásután a kormányt és a több-
séget, valamint a rend helyreállítását
energikusan és sikerrel végrehajtó Tisza
István grótot, aki mint a képviselőház
elnöke, hazafias meggyőződésének teljes
erejével e rendkívül súlyos és kemény
feladatra vállalkozott.

Torontálvármegye nem maradhatott
ki azok sorából, akik a kormányt nehéz
munkájában bizalmuk és ragaszkodásuk
kifejezésével támogatni igyekeznek s

mai törvényhatósági ülésén tomboló lel-
kesedéssel köszöntötte a kormányt és a
munkapártot, valamint Tisza István gró-
tot, a képviselőház elnökét.

A négy tagból álló ellenzék ugyan
egy külön határozati javaslattal ellen-
súlyozni próbálta a viharos lelkesedést a
kormány iránt, de ez a határozati ja-
vaslat csak arra való volt, hogy föl-
tüntesse ezt az óriási többséget s az
ellenzéki csoportnak itt is parányi tábo-
rát s bizonyosága legyen annak, hogy
mint az ország legnagyobb részében min-
denütt, nálunk is elenyésző kisebbségben
vannak azok, akik a kormánynak eljá-
rását nem helyeslik. De jellemzi a köz-
hangulatot az is, hogy az itteni kis ellen-
zéki csoport szónoka maga is elitelendő-
nek tartotta az obstrukciót.

A vármegye törvényhatóságának
közgyűlését a torontálmegyei nemzeti
munkapárt értekezlete előzte meg, ame-
lyen rendkívüli hatással beszélt Papp
Géza, míg a bizottsági ülésen Tallián
Béla báró, Rohonczy Gedeon, majd is-
mét Papp Géza érveltek frenetikus tet-
szés közben a kormány és politikája
mellett.

Az alábbiakban adjuk részletesen a
mai igazán fölemelő politikai esemé-
nyekről szóló tudósításunkat:

A nemzeti munkapárt értekezlete.

A mai politikai eseményeket a toron-
tálvármegyei nemzeti munkapárt értekez-
lete vezette be, amelyre olyan tömegek-
ben vonultak föl a párhívek, amilyen
impozáns sereget ritkán lehet együtt-
látani.

A kaszinó hatalmas termét tíz órára
zsufolásig megtöltötték a párhívek s
ember ember hátán szorongott, de igen
sokan már be sem fértek a terembe. A
jelen voltak óriási seregét természetesen
nem lehet mind följegyezni s csak felé-
nyire megközelítő a jelen voltak közül
azoknak a névsora, akiket az alábbiak-
ban följegyeztünk. Így a következőket
sikerült följegyeznünk:

Tallián Béla vbtt. pártelnök, dr. Del-
limanics Lajos főispán, Jankó Agoston
udvari tanácsos alispán, Papp Géza, Tel-
lesky Kristóf, Dániel Pál orsz. képviselő,
Tóth István min. tanácsos pénzügy-
igazgató, Franz J. L., Steinitzer Géza,
Csathó Lajos, dr. Haidegger Lajos, Vá-
mos Ignác, Kiss István, dr. Kiss János,
Lowieser Imre, Szépfy Elemér, Lowieser
Mihály, Kéler Akos, Bielek Antal, Men-
czer Izidor, Menezser Lipót, Dániel Fe-
renc, ifj. Bobor Gyula, Grünbaum Fri-
gyes, Mayer Henrik, dr. Klein Mór, Sza-
lay József, dr. Vászity Endre,
István, dr. Végh Lajos, dr. Weiterschan
József, Demkó István, dr. Steiner Gyula,
dr. Löffler Armin, dr. Pollák Győző, dr.
Iványi Mór, Kaáli Nagy Akos, Mattano-
vich György, Mayer Rezső, Kaufmann
István, Érdeki Boldizsár, Reitter Osz-
kár, Mirkov Iván, dr. Hubert Zsigmond,
dr. Szentiványi Ferenc, Tasnádi Endre,
Bogecha Márton, dr. Riesz Jakab, Novák
Károly, Bakalovics Plato, Emánuel
György, dr. Steinbach Béla, Kozenkay
Béla, Fialowszky Béla, Bánlaki András,
Mangold Hermann, Annau Adám, Hai-

degger Ödön, dr. Vászity Endre, Franz Zoltán, Filkovich Boldizsár, dr. Kleits János, Szekula János, báró Hauser Károly, Gyertyánffy Jenő, Gyertyánffy Andor, Tallián Vilmos, Horváth Zoltán, Főris József, Baár József, dr. Ferch Ödön, Koch János, Lauter Miklós, Solyomos Elemér, dr. Tauffer Béla, dr. Mihalovics István, Sal Ferenc, Csávossy Ignác báró, Horváth Zoltán, ifj. Tullies György, Rohonczy Gedeon, Lederer Artur, Zsiross Imre, Radonics Gyula, dr. Weliacha Károly, Hertelendy Ferenc, Sántha Gyula, Domba László, Csolakovics Milivoj, Pártay Zoltán, Forster Imre, dr. Bogner János, Bezdán József, Breitkopf Kálmán, Rankovics István, Vlaskalin Milán, Mesterovics Pál, dr. Pejov Lipót, Jovanovics Gyula, Flott Nándor, Sepsey Mihály, Palanaesky Gyula, Jedlieska Jenő, Mihalovics Dusan, Pérics György, Szvoboda Adolf, Haib János, Müller Sándor, Rigyicsky Milán, Kögl Béla, Mainszky Lukács, Szávic Gerő, Dus Sándor, dr. Zsiross Lajos, Kajtár Jenő, Lepedár Dusan, Vihely Géza, dr. Karattur Artur, Gött Géza, Hatz Elek, Magarasevits Pál, Tóth Károly, dr. Braun Gyula, Napholz Lajos, László Endre, Kögl Béla, Csabán Tivadar, Erber Gyula, Göszl Géza, Röser Ádám, Tix Miklós, Zachariás Sándor, Berger Zsigmond, Benedek Zoltán, Loch Jakab, Molnár János, Sónka Ignác, Strubert Jakab dr., Ferch Rezső, Vogel János, Fritz Mihály, Trippa János, Kögl Béla, Loch Jakab, László Endre, Molnár János, Teodorovits Szvetozár, Mórincz Henrik, Szekeres Kálmán, Szabados Károly, Barényi Gyula, Mayer Mihály, Lautschlager János, Glavás Isa, Glavás Nova, Nikolics Milán, Nikolics Emil, Fritz Mihály, Vogel János, Prém József, Bundy Miklós, Gottermann János, Stefanovits Vitályos, Gergen János, Seitz Lajos, Stefanovits Miklós, Rehling Ferenc, Floth Nándor, Behring Péter, Liptay József, Perits György, Grandjean Géza, Teodorovits Dusan, Teodorovits Szvetozár, Kondán Valér, Kiss Károly, Barbuleszku Gyula, Csobán Tivadar, Ardelean Szilárd, Ritz Imre, Szabó János, Malenica György, Frohmann Károly, Schwarc Frigyes, Hertgán Vilmos, Domovszky János, Krsztics Szvetozár, Petrov Lázár, Necin Velykó, Baar József, Kohn Bernát, Novakov Lyuba, Szuvajdzsin Milos, Knezsev Mita, Hegedüs Ferenc, Szávic Koszta, Grucic Joca, Klapka István, Raaber József, Mersdorf János, Müller Ferenc, Umstätter János, Moll János, Stein Gáspár, Stein János, Zachariás Béla, Sonn Márton, Wilhelm Mátyás, Seger János, Christian Mátyás, Gille György, Bohn Mátyás, Müller Ignác, Gille Mátyás, Müller Miklós, Rigler György, Müller Mihály, Csalákovits Vitonár, Grubacski Mita, Grubacski Marko, Knezsev Jova, Popovits Dragutin, Bugarszki Lyuba, Radonov Szvetozár, Nedelykovits Milos, Fleischer Gyula, Grósz János, Schikhoffer János, Weisz Izidor, Grueszku János, Tretta György, Bittyá Miklós, Schwarz Dávid, Csimporiczin Pál, Pavlovits György, Musztetz Moisze, Sparioszu Jon, Joczkovits Dimitrie, Rehák György, Borbély József, Végh Ferenc, Vászits Gyóka, dr. Szánthó Adolf, Zsifkovics Bogdán, Gille György

Az elnöki megnyitó.

Tallián Béla báró elnök üdvözölve az óriási számban megjelent párt-híveket, rámutat arra, hogy három ízben volt alkalma összehívni a pártot, de még olyan megnyugtató kedélyvel nem gyűlhettek össze a párt tagjai, mint ma. Föltétlenül szükségesnek és elkerülhetetlen kötelességének tartotta összehívni a párttagokat, hogy állást foglaljon a mai politikai helyzetben. A helyzetet és a párt felfogását majd Pap Géza országgyűlési képviselő fogja kifejteni s most csak a párt nevében meleg szeretettel üdvözli Nagybeskerek város közönségét, hogy egyhangú lelkesedéssel képviselőjévé választotta a munkapárt kitűnő tagját, Teleszky Jánost. Meg van győződve arról, hogy Teleszky János a vármegye székhelyének érdekeit oly meleg szeretettel fogja istápolni, mint ahogy azt a nagybeskerekiek az egyhangú választás után megérdemlik. (Lelkes éljenzés.)

Pap Géza beszéde.

Most átadta a szót az elnök Pap

Géza országgyűlést képviselőnek, aki a következő beszédet mondotta.

Mélyen tisztelt uraim!

Szeretett barátaim!

A közelmúlt eseményei, melyek a magyar parlamenti életben ugyyszólván egyedül állanak és amelyek mindenkinek lelkét megrázkódtatták, tették szükségessé ennek a gyűlésnek egybehívását: hisz az események, azoknak egymásutánja és mikéntje az erőnek és az igazság érzetének oly hatalmával tört ki, mely a mindennapi élet korlátain messze felülemelkedik. Ily nagy, ily nevezetes időpontban azok, kik együtt éreznek, kik egy célért küzdenek, magukba kell hogy szálljanak s számot kell hogy vessenek arról, hogy ezen nagy idő nagy eseményeivel szemben hogy állunk, mi az egyes ember, hogy áll az ország és hogy állnak a közérdekek kérdései.

Tudjuk mindnyájan, igen tisztelt uraim, hogy a véderőről szóló törvényjavaslat volt az ütközőpont, mely körül ki kellett volna alakulniok a különböző pártpolitikai felfogásoknak, de amint ezt tudjuk, tudjuk azt is uraim, hogy a véderőtörvény vitája mellett egyszerre kialakult egy másik kérdés, a választójog kérdése, mely az előbbivel semmi tekintetben összefüggésben nem volt, amelynek tekintetében a különböző pártok különböző felfogást vallva, de mégis egységesen szálltak sikra ellenünk a politikai életben szerintem megengedhetetlen, sőt nem is erkölcsös módon. (Igaz, ugy van, élénk helyeslés.) A véderőért küzdöttünk és a választójog volt az ütközőpont, amely körül oly magasra esapódtak a hullámok, úgy, hogy ettől tették függővé a véderő elintézési módját, rámutat arra, hogy a véderő kellett volna hogy képezze az egész vita alapját, mégis a választójog kérdése került a parlamenti ütközőpont tengelyébe, de e helyett az ellenzék egy oly új kérdést, a választói reformot, tolt előtérbe, melylyel azt remélték, hogy a mai hatalmon álló és az ország ügyeit intéző munkapártot képesek lesznek letörni és képesek lesznek az ő választójogukat megvalósíttatni. De ebben a kérdésben sem övök volt az igazság, mert a munkapárt vezére s a miniszterelnök a legelsőszintben, a leghazafiasabban kijelentette (éljenzés), hogy a mi programunk az, hogy figyelembevéve a változott körülményeket, a kor haladó igényeit, oly törvényszerű intézkedést kell hozni, amelyek az újonnan alakult rétegeknek a képviselőházba való helyfoglalását lehetővé teszi.

Rámutat továbbá arra, hogy az obstrukció áldatlan harcra hová sülyesztette a parlamentet. Ennek a bűnös obstrukciónak vetett véget a munkapárt azzal a gyűlési határozatával, melyet azért hozott, hogy végét szakítsa ennek az áldatlan harcnak, adjon lehetőséget, alkalmat arra, hogy a parlament hivatása magaslatára emelkedve, mindnyájunk érdekében és a jövőért dolgozzék. (Hosszantartó taps.) Az nem vethető a szemünkre, hogy mi nem óhajtottuk a békés megoldást, hisz a becsületes béke keresésében eljutottunk a legvégső határig s csak mikor láttuk, hogy ezen békés intervenció eredményre nem vezethet, szántuk el arra a döntő lépésre magunkat, melyet az ország érdekében szükségesnek tartottunk megtenni. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

Azután így folytatta:

Büszkék lehetünk arra, hogy a munkapárt tagjai vagyunk, mert az a produktív és az ország érdekében álló munkás-ság, amit a párt programjába felvett és eddigi működésében részben már meg is valósított, minden férfi felemelő öntudatát kell hogy képezze. Mi, kik a munkapárt tagjai vagyunk, oly eszméket szolgálunk, mely nem az egyeseknek, hanem az egész nemzetnek javára szolgál, az egész nemzetnek érdekében áll. Azok a törvényjavaslatok, melyeket megalkotni kívánunk, nem a nagy urak, a vagyonos osztály érdekében állanak. Itt van a véderőjavaslat, aminek előnyeit az ellenzék régóta követeli, mi meg akartuk valósítani, ők ellenzték, pedig ebben a véderőjavaslatban egy nagy és jelentős szociális előny van lefektetve, egy nagy áldás, a kétéves katonai szolgálat. Ez mutatja leginkább, hogy nem az elvek küzdelme áll itt szemben egymással, hanem a személyi érdek, úgy, hogy ez már való-

sággal személyi harc. Személyi harc, melynek célja, hogy magukhoz ragadják a hatalmat, mely hatalommal nem tudtak élni annak idején úgy, ahogy az ország érdeke megköveteli. (Ugy van.)

Nem akarok visszamenőleg kritikát gyakorolni, de jogom van azt mondani, hogy pártunk, mikor a hatalmat magához vette, nem jelszavakkal bizonyította, hogy a nemzet javára akar szolgálni, hanem tényekkel. Azok a törvényjavaslatok, melyek az utóbbi időben a képviselőház asztalára kerültek, azok érdekét szolgálják, akik arra igazán méltóak, a tisztviselőket. Ezek javára alkotta meg a kormány azt a törvényjavaslatot, melylyel a családi pótlékban ha nem is minden igényt kielégítő formában, de mégis mindenestre az ország egy nagy osztályának, a tisztviselői kar helyzetének javítását el fogjuk érni azáltal, hogy a költségevtésbe erre a célra 30 millió forint fordíthatunk.

Ha a Mindenható megengedi, hogy a parlamenti rendes munkásságban a munkapárt hivatott vezetőinek magaslelkű gondolatai a megvalósulás stádiumába lépjenek, akkor bizonyos, hogy számtalan gazdasági és szociális törvény fogja a vezetőik bölcsességét és a mi előrelátásunkat igazolni.

Nem akarok vitába bocsátkozni az ellenzőinkkel, mert azt hiszem, hogy a Mindenható kegye meg fogja az ő lelküket is világosítani, le fogja szorítani annak a belátására, mely kell, hogy minden magyar embernek a lelkében éljen, mely csak egy lehet, a nemzet hialadása és boldogulása. (Zajos helyeslés és taps.) En azt hiszem, hogy böles vezetőinknek lesz módjuk arra, hogy ezt megértessék az ellenzékekkel, hogy ezáltal a békés munkát lehetővé tegyék; ha pedig együttműködésünk lehetetlenné válnék, a harcot is felvesszük, a mainál is elkeseredettebb formában, de azzal a biztos tudattal, hogy a nemzet javára tesszük. (Élénk helyeslés.)

Azt kívánom, azt óhajtom, adja az ég, hogy a torontálvármegyei munkapárt minden egyes tagjának lelkében az a tudat éljen, minden ember lelkét az a fel-emelő, büszke érzés járja át, hogy nem magunkért, hanem az országért dolgozunk. Az a kormány, mely ezt az eszmét képviseli és azok a férfiak, kik ezen eszme szolgálatában állanak, megérdemlik, hogy tisztelettel és hűséggel ragaszkodjanak hozzájuk s éppen azért kérem a tisztelt pártgyűlést, hogy méltóztatassanak a következő határozati javaslatot elfogadni:

Határozati javaslat.

A Torontálvármegyei munkapárt a kormányt és annak elnökét bizalmáról és feltétlen támogatásáról biztosítja. (Viharos éljenzés.)

Tisza István gróft, a képviselőház elnökét (Percekig tartó viharos éljenzés és taps. Éljen a magyar hős! Éljen az igazi hős!) önfeláldozó hazafias működéséért üdvözli és szerencsét kíván megmeneküléséhez.

A nemzeti munkapártnak pedig elismerését fejezi ki egységes magatartásáért.

Miután dr. Vászity Endre szerbül, Kaufmann István pedig németül tolmácsolta Pap Géza beszédét és a határozati javaslatot, az értekezlet Tallián Béla báró elnök lelkes éltetése mellett véget ért.

Az üdvözlő-táviratok.

Az értekezletből kifolyólag a következő táviratokat küldték a miniszterelnöknek, Tisza István grófnak és az országos munkapártnak:

Nagyméltóságú

Lukács László miniszterelnök urnak

Budapest.

A torontálvármegyei nemzeti munkapárt mai nagygyűlése alkalmából egyhangú lelkes határozatával biztosítja Nagyméltóságodat és a kormányát változatlan, feltétlen támogatásáról és bizalmáról.

Kaufmann István,

párttitkár,

Tallián Béla,

pártelnök.

Nagyméltóságú

gróf Tisza István képviselőházi elnök urnak

Budapest.

A torontálvármegyei nemzeti munkapárt mai nagygyűlése Nagyméltóságodat lelkesen üdvözli önfeláldozó hazafias elnöki működése

kifolyásából s hálát ad a gondviselésnek szerencsés meneküléseért.

Kaufmann István,
párttitkár.

Tallian Béla,
pártelnök.

Nemzeti munkapárt

Budapest.

A torontálmegyei nemzeti munkapárt mai nagygyűlése alkalmából teljes elismeréssel üdvözlö az országos nemzeti munkapártot a parlamenti rend helyreállítása körüli küzdelemben tanúsított egységes és hazafias magatartásáért.

Kaufmann István,
titkár.

Tallian Béla,
elnök.

A megyei közgyűlés.

A nemzeti munkapárt értekezletéről a bizottsági tagok a vármegyeházára vonultak, ahol délelőtt 11 órára volt kitűzve a rendkívüli közgyűlés.

A vármegyeház díszterme csakhamar zsúfolásig megtelt a törvényhatósági bizottság tagjaival, akik olyan tömegben vonultak föl, aminőt csak igazi nagy eseményeknél látni együtt.

Dr. De l i m a n i e s Lajos főispán pontban 11 órakor nyitotta meg a közgyűlést s az elnöki előterjesztések után, amelyekről híreink között emlékezünk meg, nyomban sor került Tallian Béla báró indítványára, amely a tárgysorozat első pontjaként szerepelt.

Tallian Béla báró beszéde.

Tallian Béla báró az elnök felhívására fölemelkedett s a következő beszéddel fordult a törvényhatósági bizottsághoz:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Ugy a vármegye közgyűlési terme, mint a megjelent bizottsági tag urak iránti tisztelet és a saját személyem arra indítanak, hogy a teljes objektivitás hangján szóljak, hogy lehetőleg minden rekriminációt, minden támadást kerülve úgy adjam a tisztelt bizottság elé a kérdést, hogy ebben minden személyes vonatkozás, minden éles támadás különösen a multra nézve korlátoztassék. Torontálmegye közönsége minden alkalmat felhasznál arra, hogy a parlament munkaképességét megbénító eljárások ellen mindenkor felemelje szavát. A kisebbség terrorizmusával szemben felirt többször a kormányhoz és a nemzet többségét képviselő országgyűléshez, kérve az országgyűlés működésére vonatkozó intézkedések oly megállapítását, hogy a parlament az ország érdekében működhessek és ugyancsak kérte a házszabályok oly megváltoztatását, hogy az obstrukció lehetőleg megakadályoztassék.

Hangoztatta szóló, hogy a törvényhatóság tehetette ezt azért, mert mindenki, aki látni akarta, láthatta, aki hallani akarta, hallhatta, hogy az országgyűlésnek a multakban, különösen a legutóbbi időben folytatott működése áldást a házára, előnyöket nemzetünknek nem hozhat, nem hozhatott azért, mert évtizedeken keresztül, körülbelül 14-15 évre visszamenőleg, de különösen a legutolsó másfél év alatt teljesen meddő volt az országgyűlés működése. Ez az országnak nem volt, nem lehetett előnyére s nagyon természetes, hogy ezt belátva, a törvényhatóságoknak ezen állapotok megszüntetése érdekében felírni kellett.

A nemzeti munkapárt körülbelül két év előtt vállalta el az ország kormányzását s a legerősebb elhatározással működni s dolgozni kívánt. Körülbelül másfél éve annak, hogy működése elé oly akadályok gördítettek, melyek minden egyes intézkedését lehetetlenné tették.

Jól tudjuk, hogy a terrorizmus majdnem a megalázásig jutatta a munkapártot. Már csak két dolog állott a nemzeti munkapárt előtt, az egyik az applikáció, a másik az obstrukció letörése. Az első nemcsak, hogy neveltségessé tette volna a kormányt, de nem is lett volna eredményes, mert az obstrukció kérdését nem intézte volna el véglegesen. A másik mód volt az, melyre a kormány s a nemzeti munkapárt egyhangulag vállalkozott, hogy megkísérli az obstrukció letörését.

És ekkor vállalkozott egy egész férfiú, (percekig tartó viharos, tomboló éljenzés) aki harminc éves munkásságának politikai és erkölcsi tőkét, becsületét, munkáját, vagyonát, sőt életét is feláldozta azért, hogy ezért a célért harcolva ezt a célt elérje, ki magára vette a haza ódiáját és egy új Curtiusként állott elénk. Egy férfi, kinek neve arany betűkkel lesz beírva Magyarország történetébe és aki ma ellenségeinek gyalázó kifejezését kénytelen magán viselni, mert hiszen az ítéletet nem a ma, nem a jelen kor állapítja

meg, hanem a jövő fogja kimondani. Ily körülmények között, miután a kibékülésnek minden lehetősége teljesen ki volt zárva, miután minden békülési kísérlet hajótörést szenvedett, a kormány még egy utolsó javaslatot tett az ellenzéknek, amely már majdnem az ő programjának elfogadását jelentette s amikor ez sem sikerült, a tettek mezejére kellett lépni. A kormány, a nemzeti munkapárt és a képviselőház elnöke, gróf Tisza István (zugó éljenzés) az erős kéz politikájára határozta el magukat, mely elismerem, hogy bizonyos tekintetben: aggályokat kelthet azoknál, kik félénkek, vagy pedig túlszígorúan veszik a formalitásokat, de amely meggyőző minden nyugodtan gondolkodó embert, ki rendet akar ebben az országban teremteni. Természetes, hogy egy ily eljárás, mely sok tekintetben a háborúval, vagy egy nehéz operációval egyenlő, nem járhat rázkódtatások nélkül. Mert hisz a háboruban sebesülések nélkül nem képzelhető győzelem, az operáció fájdalommal jár, de ha a háború győzelemmel végződik, vagy az operáció egészséget hoz, akkor azokat a kisebb fájdalmakat oly erősen hangsúlyozni nem szabad.

Bizonyítja, hogy törvénytétel ebben az ügyben nem volt. Kérdi, hogy itt előfordulhatna-e az, ami ott előfordult a parlamentben, hogy előre megfontolt szándékkal rájönnek az elnökre, mikor sippal, dobbal, trombitával nem hagyják szóhoz jutni az elnököt, hogy akkor ez ellen határozott intézkedések ne történhessenek? Meg van győződve, hogy ez a törvényhatóság is megtenné azokat az intézkedéseket, melyek a nyugodt tárgyalás biztosítására elkerülhetetlenül szükségesek.

Beszédét ekként fejezi be:

Torontálmegye közönsége a multban az első közt foglalt állást ebben a kérdésben. Legyen most is az első közt, ki teljes nyugodtsággal, a kérdés nyugodt elbírálásával köszönetét fejezi ki a kormánynak, köszönetét fejezi ki Tisza Istvánnak és bizalmát annak a munkapártnak, mely egységesen, gyors elhatározással állította helyre a parlament munkaképességét.

Tallian Béla báró komoly mélyen járó beszéde, amelyet számtalanszor szakított meg a tetszés zaja, mely hatást keltett s beszéde befejezésekor percekig tartó viharos éljenzéssel hononálta az illusztris szónokot, majd az óváció lecsillapultával Szilágyi Albert, th. megyei főjegyző felolvasta a benyújtott

határozati javaslatot,

amely így hangzik:

A vármegye közönsége több ízben elítélte már a parlamenti kisebbségnek azon eljárását, hogy a többségi akarat érvényesítését és a parlament rendszeres munkáját obstrukcióval törekszik megakadályozni.

Sajnálattal tapasztalunk, hogy az utóbbi időben a többség elnéző türelmessége folytán az obstrukció már a parlamenti ellenzéknek rendszeres fegyvere lett, mellyel a törvényhozás munkáját megakasztja.

Aggodalommal figyeljük, hogy a hatalmi vagy által elvont és eljárásában fekeveszett kisebbségnek megmondhatatlan makacssága miként neveli a közéleti gyűlölködést, miként poecokolja a nemzet erejét, miként vezeti közéletünket a zűllés útján a romlás felé, miként teszi az elvek komoly harcát fondorkodó taktikázássá, miként keres az akadékoskodásban politikai sikereket, és miként igyekszik a nemzet javai védelmének ürügye alatt hiu hatalmi törekvéseket és személyes érdekeket érvényesíteni és a parlamenten kívül áll tömegek lelkiismeretlen fellátásával és tüntető felvonulásaival miként igyekszik időszerűtlen eszméinek a parlamentben erőszakosan súlyt adni.

Ezen aggasztó és veszedelmes jelenségek között szükségesnek ismerjük és helyesnek kell tartanunk a nemzeti munkapártnak és a képviselőház elnökének azon eljárását, hogy a kisebbséget, melyet a békés egyezkedések semmiféle módjával nem lehetett káros munkájától eltéríteni, a többségi akarat érvényesítésének elvéből természetesen folyó és a házszabályok által biztosított elnöki jogokkal meggyeztethető, erélyes eszközökkel szorítja a többségi akarat elismerésére és a parlament tekintélyének tiszteletben tartására.

Sulyos a fegyver, rendkívüli és szokatlan annak alkalmazása, de rendkívüli a helyzet is és belátjuk, hogy parlamentünk munkaképességének biztosítása és a közéleti anarchia veszedelmének elhárítása érdekében élni kellett vele.

Helyeseljük tehát az eljárást, mellyel a nemzeti munkapárt és a képviselőház elnöke a kisebbség terrorizmusának megtörésére és a parlament munkáját bénító akadékoskodásának ártalmatlanná tétele végett alkalmazott, mert államfentartó képességünk megnyilvánulásának és nemzeti tekintélyünk forrásának, parlamen-

tünknek épségét minden eszközökkel megvédelmezni szent kötelességünk.

Bizunk ugy ezen pártnak bölcsességében, valamint a képviselőház elnökének igaz hazafiságában, hogy ezen rendkívüli eszközöket csak addig és oly mérvben fogják alkalmazni, amennyire az a parlamenti rend helyreállítására szükségesnek mutatkozik és gondoskodni fognak róla, hogy a tanácskozás rendje a házszabályoknak szükséges és célszerű módosítása által biztosítottassék.

A vármegye közönsége e meggyőződésből kiindulva teljes bizalommal viseltetik a nemzeti munkapártnak és e pártra támakodó kormányoknak, valamint gróf Tisza Istvánnak a képviselőház elnökének működése iránt, aki oly hazafias önfeláldozással és halált megvető bátorsággal áll őrt nemzeti javaink fölött, oly komoly méltósággal és eréllyel hiúsítja meg az obstrukciónak parlamentünk tekintélye ellen irányuló támadásait és fenti indokolással felir a kormányhoz és üdvözlö gróf Tisza István képviselőházi elnököt és a nemzeti munkapártot.

A határozati javaslatot szintén viharzó tetszés követte, majd az ellenzék részéről dr. Kardos Samu kért szót.

Kardos Samu beszédében azt fejtegette, hogy szerinte a vármegyék ilyenfajta bizalmi nyilatkozatai nem fejezik ki a közhangulatot, mert a vármegyék mai összeállításukban nem képezik az ország közvéleményét. (Nagy zaj.)

K i á l t á s o k: De a koalíciónak az ország védbástyái voltak.

Tovább azonban koncedálja, hogy az obstrukciót minden gondolkodó embernek el kell itélni, mert azt a kisebbség sokszor tényleg indokolatlanul használja a többség ellen. (Ez az! Ez igaz!) A mostani obstrukciónak azonban, szerinte, van létjogosultsága, mert itt rendkívüli helyzettel állunk szemben. Azt fejtegeti azután, hogy amint etikai hibába esnek azok, akik a merénylő Kovács Gyulát üdvözlik, éppen ugy etikai hibát követnek el azok, akik a másik szélsőséget ünneplik. Nem járul hozzá Tallian Béla határozati javaslatához, hanem külön határozati javaslatot nyújt be, amely szerint intézzen a törvényhatóság föliratot aziránt, hogy nyújtson módot a kormány az előbbeni jogállapot visszaállításával arra, hogy az ország békéje és nyugalma helyreálljon s egyben alkossa meg a törvényhozás a választói jog reformját az általánosság, egyenlőség és titkosság alapján, hogy a nép millióinak a nemzeti munkában való öntudatos részvétele biztosítottassék.

Rohoney Gedeon

szólat föl ezután s behatóan foglalkozik a politikai helyzettel, majd az erőviszonyokkal, a hadsereg kérdésével, amelynek megerősítését az ország elsőrangú érdekei kívánják. Ismerletit azután a véderéform történetét s rámutat azokra a zavarokra, amelyeket a véderéform megoldatlansága egy évtizeden keresztül az országra hártott, ugy, hogy most már az országnak legfőbb érdeke, hogy a zavar és a bizonytalanság megszűnjön. Andrássy Gyula gróf beszédeivel igazolja fejtegetéseit, majd áttér az obstrukcióra s itt azt a felfogását hangoztatja, hogy az obstrukciónak értelmi szerzője nem Justh, hanem Apponyi Albert gróf, aki Justh Gyulát csak faltörő kosznak tolja előtérbe. (Zajos derűtség.) Kifejtette az obstrukció káros hatását, amely ma már valóságos anarkiát teremtett, amely az ország alapjait rengeti meg. Az obstrukció pusztítását hazafias kötelesség meggátolni s a kormányt és a többséget csak elismerés illeti mikor erre vállalkozott s ezt energikusan végrehajtja. Csatlakozik Tallian Béla báró határozati javaslatához. (Zajos éljenzés.)

Most

Pap Géza

szólat föl s a következő beszéddel reflektált az ellenzék szónokának, Kardos Samunak a beszédére.

Nagyméltóságú főispán ur, tekintetes törvényhatósági bizottság!

Nem venném igénybe szives türelmüket, mert csak a közeli percekben volt alkalmam politikai megjegyzésemet az urak előtt kifejtetni, ha erre nem készítené közvetlenül a most elhangzott felszólalás. De Kardos bizottsági tag urnak felszólalását megjegyzés nélkül hagynom lehetetlen. Az ő felszólalása, melyről elismerem, hogy eléggé objektív volt, oly állításokat foglalt magában, melyek benem és másokban is visszhangra nem találhatnak. Ismerjük azokat a megjegyzéseket, melyeket itt elmondott. Sokszor hangoztatott kifogások azok, hogy a megye törvényhatósági termében nem azok a faktorok ülnek, kik hivatottak a közhangulatot képviselni. Ismerjük azt a kifogást, hogy a virilizmus nem hivatott,

hogya a mai választási rendszer mellett nemcsak itt, hanem másutt sem képviseli a közvéleményt. Ezt az állítást igen csekély részben megengedem. De a legnagyobb részben tagadásba veszem különösen azt a kifogást, hogy a vármegye tisztikara és jegyzői, kik az intelligencia legjavát képezik, kik mindenféle munkából kiveszik annak nagyrészét, kik ismerik a népet, kik oly szellemi és gyakorlati ismeretek birtokában vannak, hogy itéletük súlyával itt a megyeház termében igenis megjelölhetik az irányt, — hogy ezek kizárassanak, vagy el ne ismertessék, hogy ily vélemény nyilvánítására illetékesek. Ezt az állítást egy perere sem tehetem a magamévá. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Voltak idők, amikor ugyanezen tisztikar, ugyanebben a teremben nem hajlott meg szolgálailag a kormány előtt.

Dr. Kardos Samu: Nem volt alkalma reá.

Dr. Pap Géza: De igenis volt alkalom arra, hogy ezt az ugynevezett szolgálkú hadat véleménye nyilvánítása elé vigyék, de nem merték szavazásra hozni őket. Azáltal, hogy mi megválasztottuk őket arra, hogy az ügyeket intézzék, jogosultaknak ismertük el őket arra, hogy a közügyekbe befolyjanak.

Ez az egyik megjegyzésem. A másik az ellen szól, hogy azt mondja a t. bizottsági tag ur, hogy vigyázzunk ezekre a bizalmi szavazatokra, mert ezek sokszor ellentétes gondolatok érdekében hozatnak meg s bizonyítékul felhossa Khuen-Héderváry grófnak legutóbb kifejezett bizalmát. Hisz a tisztelt megyebizottsági tag ur tudja talán azt, hogy Khuen gróf ugyanannak a pártnak volt tagja, ugyanahhoz a párthoz tartozik ma is, amelynek sorából a jelenlegi kormány kikerült s így mikor mi annakidején neki bizalmat szavaztunk s bizalmat szavazunk ugyanabból a párthól kikerülő pártnak ma, a legesekélyebb mértékben sem vagyunk következtetlenekek. És hogy tudunk következtetes lenni, annak számtalanszor jelét adtuk. A legdicsebb jelét adta vármegyénk alispánja (óriási, lelkes taps és éljenzés), az általa kifogásolt megyei tisztviselők feje, kit sokszor keserves megpróbáltatásoknak tettek ki az igazságtalan támadások és akit igyekeztek elkedvetleníteni akkor, mikor a haza és a legjobb eszmék érdekében teljesítette szolgálatát.

Igen tisztelt bizottság, ezek egész férfiak, ezek példát adnak arra, hogy kell viselkednie egy komoly férfunak.

Harmadik kifogásom a következő: Nem engedhetem meg az összehasonlítást aköz, ha mi itt egy férfunak lelkesedő polgárok által adható legnagyobb megbecsülésnek akarunk kifejezést adni és aköz, hogy egy orgyilkost dícsöitenekek. Mert kérdem, egyformán szabad-e megítélni azt, ha valaki politikai meggyöződéséhez hű, vagy hogy valaki orgyilkosnak viragot küld.

Dr. Kardos Samu: Nem azt mondtam.

Dr. Pap Géza: De lényegében azt mondtam, mert ezek a veszedelmes, egymáshoz közelálló gondolatok, melyek a tömeget megtévesztik és mindig nyitva hagynak egy oly ajtót, amelyen szükség esetén kimenekülhessenek. Mert mi itt a becsületet és a tisztességet és nem a gazdaságot ünnepeljük.

Egyben azonban egyetérték a bizottsági tag urral. Legyünk rajta, hogy értjük meg egymást s hogy az ország ügyeinek vezetésében békében haladjunk előre, de ennek módja, hogy ne csak beszéljünk, hanem komolyan hassunk oda, hogy egy közpályán, mint a zsurnalisztikában ne a lelkek gyűlöletét szítsuk, hanem a szeretetet és a megértést. Ne oltuk be tisztelt törvényhatósági bizottság a vármegye lakosságába a politikai gyűlöletet, hanem az egyetértést, oltuk a megértés és megbecsülés szeretetét s akkor ebben a pontban találkozhatunk s ebben a pontban én és barátaim a legnagyobb készséggel támogatni fogjuk.

Frenetikus tetszés s tomboló éljenzés és taps kísérté Papp Géza beszédét s különösen Jankó Ágostonra vonatkozó szavainál percekig szóhoz sem juthatott.

Pap Géza beszéde után, mivel senki sem kívánt szólani, az elnöklő főispán berekesztette a vitát Jovanovics Gyula és harminc társának indítványára

névszerinti szavazást

rendelt el. Ekkor már délre járt az idő s a bizottsági tagok nagyrésze eltávozott, hogy a déli vonattal elutazhasson, de még így is impozáns számmal voltak jelen és szavaztak le azok akik itt maradhattak.

A névszerinti szavazás megtörténvén, az elnöklő főispán kihirdeti az eredményt, amely szerint

a közgyűlés Tallián Béla báró indítványát 151 szóval 4 ellenében elfogadta.

A szavazás eredményét viharos éljenzéssel fogadta a közgyűlés s miután az idő már ekkor fél egyre járt, a főispán a közgyűlés folytatását holnapra halasztotta.

HIREK.

— **A vármegye törvényhatósága és az árvíz.** Torontálvármegye törvényhatóságának mai rendkívüli közgyűlésén dr. Dellimanics Lajos főispán megemlékezett arról az árvíz katasztrófáról, amely Csebzét és Macedóniát sújtotta. Meleg elismeréssel szölt ennek kapcsán a közigazgatási közegek, a csendőrség és katonaság emberfeletti munkájáról, majd indítványára a közgyűlés kimondta, hogy egyrészt mély fájdalommal ad kifejezést a katasztrófa fölött, másrészt legmelegebb elismerését fejezi ki a mentés körül működő tisztviselőknek, csendőrségnek és katonaságnak.

— **A főgimnázium évzáró-ünnepé.** A nagybeeskereki közs. főgimnázium önképző köre tegnap tartotta meg évzáró-ünnepét a közönség nagyfokú érdeklődése mellett. Az ünnepély délelőtt fél 11 órakor kezdődött az intézet díszes tornacsarnokában s nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. Az ünnepélyt Kéler „Nyitány”-ával kezdték meg, melyet az intézet énekkara adott elő Ripka Imre zenetanár vezetésével. Ezután Brezovszky László VII. oszt. tanuló Pósa: „Buzogány Sebestyén” című vidám költeményét szavalta el nagy tetszés mellett, majd Salgó Jenő ugyancsak VII. oszt. tanuló a modern magyar költők néhány ismert művét olvasta fel. Az ifjúsági énekkar most Franz: „Dalok”-ját énekelte el dícséretes precizitással, míg Várady Miklós VII. oszt. tanuló szemelvényeket olvasott fel az önképzőkör tagjainak munkáiból. Igen tetszett Pethő Sándor VIII. oszt. tanuló szavalata, aki Vörösmarthy: „Szép Ilonka”-ját adta elő nagy hatással. Ugyancsak sok tapsot kapott Bielek István VI. oszt. tanuló is, aki Arany Jánosnak: „A bajusz” című tréfás költeményét szavalta el. Az önképzőkör főjegyzője ezután beszámolt a kör ezévi működéséről s miután a jutalmakat kiosztották, az énekkar Kienzl: „Egyveleg”-jét énekelte el. Végül Balási József, az intézet kitünő igazgatója köszönetet mondott Králik László tanárnak az önképzőkör buzgó és sikeres vezetéseért, majd lelkes buzdító-beszédet intézett a tanulóifjúsághoz s ezzel a szép ünnepség véget ért.

— **Leányiskolák tornavizsgái.** Verőfényes időben tartották meg tegnap az itteni zárdaiskola leánynövendékei tornavizsgájukat. A vizsga délután fél 5 órakor kezdődött s az intézet tágas udvarára egymásután vonultak fel a polgári iskola négy osztályának izléses tornaruhába öltöztetett növendékei, tetszetős szabadgyakorlatokat mutatván be a nagyszámu érdeklődő közönségnek. A növendékek botokkal és szulzókka különböző testedző gyakorlatokat mutattak be, amelyek közül különösen tetszett a polgári iskola IV. osztályu növendékeinek kombinált gyakorlata, melynek befejezése után a növendékek elénekeltek a „Szózat”-ot. Végül a vizsgán elnöklő Magyary Pál apátplébános szép beszédben köszönetet mondott a közönség meleg érdeklődéséért és elismerését fejezte ki Fábrián Ilonka k. a., Mária Ladiszló és Mária Leona tornatanító-nőknek, akik szem előtt tartván a növendékek egészséges testi fejlődését, minden lehetőt elkövettek, hogy a növendékek ebben az irányban is kellő nevelésben részesüljenek.

A Messinger-féle leánynevelő-intézet szintén tegnap délután tartotta meg a kinestári erdőben ezidei tornavizsgáját,

melyet igen jól sikerült erdei mulatsággal kötöttek össze. Délután 2 órakor vonult ki a vigan éneklő leánysereg az erdőbe, ahol először az elemi iskolai apróságok, majd a nagyobb polgári iskolai tanulók mutatták be derék tanítónőik, Messinger Karolin és Slezák Erzsébet vezetésével igazán bájos, kecses tornagyakorlataikat. Ezután uszonna következett, majd vig zeneszó mellett folyt a kisenyek mulatozása fél 8-ig, amikor azután a nagyobbak foglalták el a táncteret. Az igazán kedves és minden tekintetben jól sikerült mulatságon, amelynek pompás időjárás is kedvezett, igen nagyszámu közönség is résztvett.

— **Rajzkiválasztás a helybéli áll. polg. iskolában.** A mai napon megnyílt kiválasztást, mely 25-ikéig mindennap d. e. 8—12 és d. u. 3—6-ig tekinthető meg, a legmelegebben ajánljuk a t. szülők és érdeklődők figyelmébe, mert ott látják meg azt, hogy a rajztudás nemcsak kellemes szórakozás, hanem hogy az a mai iparosnak is egyik nélkülözhetetlen segítő eszköze. A gyakorlati szempont, az izlés és ügyesség fejlesztése volt az intézet kitünő rajztanárának, Szalaváry Edének főcélja, mit a kiválasztáson mindenki örvendetesen konstatálhat is. A rajzokkal kapcsolatban kézügyesítő-munkák (slójd) is láthatók.

— **Az antalfalvai tüzoltótestület megalakulása.** Mint Antalfalváról jelentik tápuknak, az ottani önkéntes tüzoltótestület tegnap tartotta szép ünnepségek keretében megalakulását. Az alakuló-gyűlésen Zsiross Imre járási főszolgabíró elnökölt, akinek az egész járás tüzoltó-ügyének fejlesztése körül nagy és jelentős érdemei vannak. Az alakuló-gyűlésen megjelent Szávits Sándor megyei és Keres Lázár járási tüzfelügyelő, azonkívül a testületnek mintegy 50 tagja. Az alakulóülésen Mesterovits Pál közs. jegyző indítványára, aki szintén lelkesen buzgalkodott a tüzoltótestület megalakítása körül, az antalfalvai tüzoltótestület elnökéül egyhangu lelkesedéssel Zsiross Imre főszolgabírót választották meg. Al-elnök lett Mesterovits Pál, titkár: Szabó Mihály, parancsnok: Zsolnai Ádám, alparancsnok: Krivácsi József, szakasparancsnokok: Füle István és Haasz Fülöp, örparancsnokok: Bobcsik Pál és Seffer Ferenc, pénztárnok: Valasik János, választmányi tagok pedig: Vuchetich István, Pápai Elek és Demenészku János. Dr. Zitzkovszky ügyvéd indítványára a testület Szávits Sándornak és Perics Lázárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az alakuló-gyűlésen való megjelenésért. Végül Szávits megyei tüzrendészeti felügyelő megvizsgálta a testület szerződését, amelyet a legpéldásabb rendben talált.

— **Roosz János temetése.** Mint Nagyszentmiklósról jelentik, ott rendkívüli részvét mellett temették el az Arankatársulat elhunyt nagyérdemü főmérnökét, Roosz Jánost. A temetésen megjelent Nagyszentmiklós egész lakossága, számos előkelőség, köztük Nákó Sándor gróf v. társulati elnök is, aki a sirnál nagyhatásu gyászbeszéddel bucsuztatta el az elhunytat.

Itt említjük meg, hogy Torontálvármegye mai közgyűlésén dr. Dellimanics Lajos főispán meleg szavakkal elparentálta Roosz Jánost s indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi részvétét fejezte ki halála fölött.

— **Népházfőlavatás Torontáloroszin.** Szép ünnepély lesz jövő vasárnap Torontáloroszi községben. A torontáloroszi „Gazdakör, hitel- és fogvasztási szövetség” ugyanis június 23-ikán d. e. 10 órakor tartják az általuk épített Népház főlavatási ünnepélyét. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Délelőtt fél 10 órakor ünnepi szent mise. 2. 10 órakor népgyűlés a Népház előtt. 3. Elnöki megnyitó. Tartja: Gerő Károly közs. jegyző. 4. Zárkötletétel. Végzi: Csekónics Sándor gróf. 5. Házzsentelés. Végzi: Ambrus József r. k. plébános. 6. Ünnepi beszéd. Tartja: Holzinger Mihály áll. tanító. 7. Kereskedelemtől. Értekeznek: Rónay Jenő országgyűlési képviselő. 8. Szövetkezeti eszme és a nép. Előadja: Meskó Pál Magy. Gazd. Szöv. titkára. 9. Állattenyésztésünk. Értekeznek: Marton Andor, a Torontálvárm. Gazd. Egyesület főtitkára. 10. Zárszó után a Népház megtekintése. 12 órakor a Gazda-

kör diszgyűlése. 1 órakor társasbéd. Délután 3 órakor a torontalorszi kisgazdák részére díjazással egybekötött tenyész-állatkiállítás, rendezi a Torontalvármegyei Gazdasági Egyesület. 4-7-ig népies táncok bemutatása a helybeli fiatalság által. Este tánc.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délnél gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Julius 8. A közigazgatási bizottság ülése.

TÁVIRATOK.

A politika eseményei.

A főrendiház ülése. — Megszavazta a többi törvényjavaslatokat is. — A képviselőház holnapi ülése. — Az ellenzék megint botrányokra készül.

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház folytatja a komoly törvényhozási munkát s gyors egymásutánban intézi el a képviselőházban megszavazott javaslatokat, úgy hogy ezek rövid idő szentesített törvények lehetnek.

A főrendiház mai ülésén, amelyen Jósika Káimán báró elnököl elintézte többek felszólalása után az összes hátralevő javaslatokat, így köztük az új egyetemekről és a családi pótlékról szóló javaslatokat is.

A képviselőház holnapi ülésére nagy előkészületek történnék. Az ellenzék teljes számmal készül felvonulni s elhatározták, hogy ha beeresztik őket, ismét botrányt csinálnak s ezzel megakadályozni igyekeznek a tárgyalást.

A holnapi ülésen különben berekesztik az ülésszakot s megnyitják az utat, amelynek kapcsán elintézik az új alakulásokat.

A főrendiház biralata. — Az ellenzék és a választói jog.

Budapest, jun. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház szombati ülése még mindig erősen foglalkoztatja a politikai köröket. Ráutalnak arra, hogy az ellenzéki szónokok szertelensége egészen más eredményre vezetett, mint amire azt célozták. A főrendiháznak eredetileg nem volt az a szándéka, hogy a képviselőház legutóbbi tárgyalásainak menetét megbírálja. Az ellenzéki felszólalások azonban ebbe belekényszerítették. Ez a tény a főrendiház állásfoglalásának jelentőségét még fokozza, mert ez az állásfoglalás ilyenképpen most már nemcsak arra szorított, hogy a véderőjavaslatokat a főrendek megszavazták, hanem egyúttal kritikát is foglal magában a képviselőházi többség az elnök és a kormány eljárásáról, ezen kritika pedig már a főrendiházi szavazatok számarányánál fogva is valósággal lesújtó az ellenzékre.

A kormány ellenfelei így hát a főrendiházban is igen szerencsétlenül taktikáztak.

Munkapárti körökben rámutatnak arra, hogy az ellenzék ha őszre a parlament üléseiről való távolmaradásának taktikáját meg nem változtatja, rendkívül súlyos politikai helyzetbe kerül, mert egy ellenzékre nézve valóságos politikai öngyilkosság számba megy, ha önként távol tartja magát egy választói reform megalkotásától. Teljes képtelenségnek látszik, hogy az ellenzék egészen a többségre bizza egy a materiális választójognak, mint a választókerületek beosztásának reformját és így kétségtelen, hogy az ellenzék kénytelen lesz az őszre újabb megfontolás alá venni a magatartását.

Népgyűlések

Budapest, június 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzék tegnap az ország számos helyén agitációs népgyűléseket tartott, amelyek mindenütt rendben folytak le.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Budapest, június 17. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Stockholmból sürgönyzik ott nagy vasuti szerencsétlenség történt. Egy tehervonat belement egy személyvonatba s az összeütközés következtében 18 ember meghalt és számosan megsebesültek.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11:49	—
Buza (áprilisra)	11:77	—
Rozs (októberre)	9:58	—
Zab (októberre)	9:20	—
Tengeri (júliusra)	8:88	—
Tengeri (augusztusra)	8:92	—
Tengeri (májusra)	7:45	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

DR. BÁTHORY ENDRE

VOLT SZEMKLINIKAI ELSŐ TANÁR-
SEGÉD, KÖRHÁZI SZEMÉSZ FŐORVOS

LAKÁSA

NAGYBECSKEREKEN AZ ARADÁCI-UT
22. SZ. A. VAN, HOL SZEMBETEGEK-
NEK NAPONKÉNT 2-4-IG RENDEL.

736-62

Nagybecskereki járás főszolgabírájától.
4413-1912. szám. 748-3.3

Pályázati hirdetmény.

Felsőaradi községben üresedésben levő segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom pályázókat, hogy képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi július hó 10-ig hozzám annyival is inkább nyujtsák be, mert az elkészen érkezett vagy kellően fel nem szerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása állami kiegészítéssel 1000 korona évi fizetés és 160 korona lakbér.

Nagybecskereken, 1912. évi június hó 10-én.

Lowieser Imre, főszolgabíró.

6385-1912. tkvi szám.

763-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak özv. Petry Péterné szül. Haverla Zsófia, Delfel Józsefné Haverla Zsófia, özv. Schosz Ferencné szül. Haverla Irma, Parmanlye Mátýásné szül. Brunnei Felicia végrehajtást szenvedők ellen 721 korona 09 fillér tőkekövetelés és jár. iránt folytatott ügyében, továbbá Schosz Ferencné jutalékára csatlakozott végrehajtatónak tekintendő Felsőittebei takarékpénztár részvénytársaság cég 212 korona, 995 korona, 100 korona, 65 korona 813 korona tőke és járulékaiból álló követelésének kielégítése végett is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, felsőittebei 186. sz. tjkben A. I. 1. sor 349-350. hrsz. a. felvett 240 négyszögöl beltelekre és 181. ö i számú házra 1116 korona kiküldési árban az 1912. évi augusztus 26. (huszonhat) napján d. e. 10 órakor Felsőittebe községében megartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

Árverezni kívánó tartozik az ingatlan kiküldési árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni és a vevő köteles nyomban a kiküldési ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígert ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Nagybecskereken, 1912. évi június hó 5. napján.

Bödeher Dezső s. k.
kir. törvényszéki bíró.

Pancsovai járás főszolgabírájától.
2796-1912. szám. 760-2.1

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött galagonyási községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az irnok fizetése évi 800 korona. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi július hó 8-ig a pancsovai szolgabírószákhoz nyujtsák be.

A választás napját később fogom meghatározni.

Pancsova, 1912. évi június hó 13-án.

Dr. Gyertyánffy, főszolgabíró.

Két
butorozott szoba
kiadó.

Bővebbet Deák Ferenc-utca 7. szám.
644-x.9

Tizezer korona

készpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törleszthető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Olcsó konviktus.

A „Torontálvármegyei Magyar Köz-
művelődési Egyesület“ védnöksége
alatt álló polgári és felsőkereske-
delmi iskolai fiúnevelő- intézetben
a felvételek megkezdődtek.

Beírási díj egy évre 40 korona,
havidíj 38 korona.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál

Erdős Béla.

tanár

Nagybecskerek.

(686-30.8)

1446—1912. tkvi sz

761—1.1

Árverési hirdetés.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi
hatóság közhírré teszi, hogy dr. Gyenes Viktor
nagybecskereki lakos végrehajtónak Krisán
Lyuba botosi lakos végrehajtást szenvedett
elleni 89 kor. 60 fill. tőke, ennek 1911. évi
szeptember hó 1-től járó 5% kamatai, 59 kor.
90 fill. perköltség iránt folytatott végrehajtási
ügyében, követelésének behajtása végett, a
pancsovai kir. törvényszék és a perlaszi kir.
járásbíró mint tkvi hatóság területén a bó-
tosi 3659. sz. tkvben felvett 200 □-öl ház-
hely egészben 800 korona becsáron nyilvános
árverés útján el fog adatni.

Határnapul 1912. évi július hó 6. nap-
jának d. e. 9 órája Bótos községéhez kité-
zik oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen
a határnapon a becsáron alul is el fognak
adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek
20%-át a venni szándékozók készpénzben vagy
az 1881. évi LX. törvények 42 §-ában jelzett
árfolyammal számított és az 1881. évi 3333.

sz. I. M. rendelet 8-ik §-ában jelzett óvadék-
képes értékpapirokban a kiküldött kezéhez le-
tenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a
alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. évi 30.
t.-c. 10. §-ának 2. bekezdése alapján adómen-
tes záloglevelek kibocsátására jogosított és
Budapesten székelő részvénytársaságok és szö-
vetkezetek, valamint az 1898 : XXIII. t.-c. alap-
ján alakult Központi Hitelszövetkezet bánat-
pénzt letenni nem kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígéretet tett
a becsárnál, az 1908 : XLI. t.-c. 21. §-a ér-
telmében a letett bánatpénzt az általa ígért ár
ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, ellenkező
esetben ígérete figyelmen kívül marad és az
árverésben, mely haladéktalanul folytatatik,
részét nem vehet.

A fenti ingatlan a kikiáltási ár felénél
alacsonyabb áron el nem adatik.

A vevő köteles az árverési vételárát két
egyenlő részletben, és pedig az első 15 nap
alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés jog-
erejétől számítva és pedig mindig az árverés
napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal
együtt, az antalfalvai kir. adóhivatal, mint
bírósi letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog be-
számíthatni.

Árverési kivonat:

1. A vevő köteles az ingatlant terhelő és
az árverés napját követőleg esedékes adókat
és átruházási illetéket viselni.

2. A vevő az ingatlan birtokába az ár-
verés jogerőre emelkedése után lép, de annak
haszná máz az árverési naptól fogva őt illeti.
Amennyiben azonban az ingatlan haszonbérbe
volna adva, csak a gazdasági év végétől.

3. A vevőnek a vételi bizonylat csak ak-
kor fog kiadatni, ha az árverés napjától szá-
mított 15 nap alatt a végrehajtási novella 27.
§-ának megfelelő utóajánlat nem tétetik.

4. A tulajdonjog csak a vételár és ka-
matainak teljes lefizetése után fog hivatalból
a vevő nevére bekebelezetni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint
tkvi hatóságnál 1912. évi február hó 20-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

411—1912. szám.

757—2.2

Hirdetmény.

Perlasz községe a tulajdonát képező réti
földjén 151 hold ujonnan bevetett fütermését
egyszeri kaszálásra 1912. évi június hó 25-én
délelőtt 8 órakor nyilvános árverésen a hely-
színen eladja egy holdas parcellákban, kész-
pénzfizetés ellenében azzal, hogy a fü tiz nap
alatt lekaszálandó és elhordandó miután a te-
rületen a legeltetés tilos.

A község előljárósága.

4143—1912. tkvi szám.

762—1.1

Árverési hirdetés.

A perlaszi kir. járásbíró mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Piperszki
Arkádiáné Szófia botosi lakos végrehajtónak
ismeretlen tartózkodású Piperszki Arkádia vég-
rehajtást szenvedett elleni 140 kor. tőke s jár-
iránti végrehajtási ügyében, a pancsovai kir.
törvényszék és a pancsovai kir. járásbíró mint
telekkönyvi hatóság területén, a bótsi
3572. számú tkvi lapon felvett 1. 35. 6 i.
számú ház és 300 □-öl házhely egészben
1320 kor. becsáron nyilvános árverésen el fog
adatni.

Határnapul 1912. évi szeptember hó 16.
napjának d. e. 9 órája Bótos községéhez
kitézik oly hozzáadással, hogy az ingatlanok
ezen a határnapon a becsáron alul is el fog-
nak adatni.

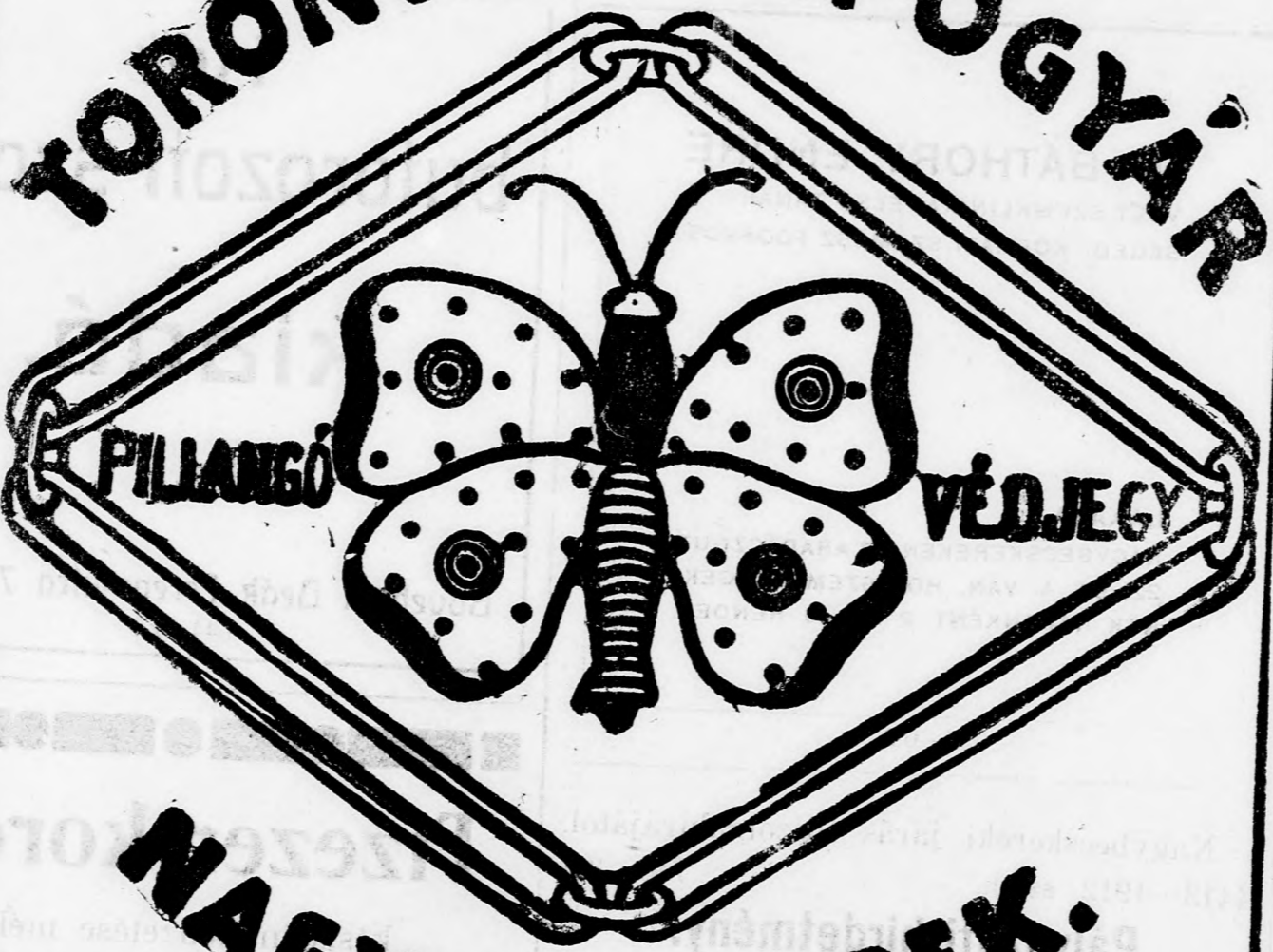
Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek
20%-át venni szándékozók készpénzben vagy
óvadékképes értékpapirokban a kiküldött ke-
zéhez letenni kötelesek.

Köteles vevő, ha magasabb ígéretet tett
a becsárnál, az 1908 : XLI. t.-c. 21. §-a ér-
telmében a letett bánatpénzt az általa ígért
ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni, ellenkező
esetben ígérete figyelmen kívül marad és az
árverésben, mely haladéktalanul folytatatik,
részét nem vehet.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint
telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi apr. 28-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

Külön cipőosztály!

Kaphatók mindennemű

férfi-, női- és gyermekcipők és szandálok.

Torontáli strapa-cipők.

Gazdag választék

kalapvirágok és
napernyőkben,

• legjobb

illatszerekben és
gummilabdákban.

**Benó
Testvérek**

rövidáru, cipő és játékszeráru
üzlete

Nagybecskerek

Telefon: 201.

Alapítási év: 1870.